

تحلیل حقوقی و اقتصادی از وثایق ملکی

(تاریخ دریافت ۱۳۹۷/۰۲/۱۵، تاریخ تصویب ۱۳۹۷/۰۶/۱۵)

سید منصور توکلی ثانی*^۱

مهدی ابراهیمزاده**

چکیده

وثیقه در دانشنامه حقوق تطبیقی الگار با این جمله آغاز می‌شود که بنگاه‌های اقتصادی با «اعتبار» زنده هستند و هیچ اعتباری بدون وثیقه وجود ندارد. بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که یکی از کارکردهای اصلی آنها اعطای اعتبار به بنگاه‌های اقتصادی است، بیش از هر نهاد دیگری با مسائل حقوقی راجع به وثایق سروکار دارند و هر کاستی و نقصانی که در نظام حقوقی راجع به وثایق در کشور وجود داشته باشد، به‌طور مستقیم بر فعالیت آنها تأثیر خواهد گذاشت، دریافت‌کنندگان تسهیلات بانکی، به دلیل وثایقی که بانک از آنها اخذ کرده است اقدام به بازپرداخت اقساط تسهیلات می‌کنند و اگر بدانند بانک‌ها قادر به اجرای وثایق نخواهد بود تمایلی به ایفای تعهدات خود نخواهند داشت این پژوهش در صدد است که ضمن بررسی عواملی که باعث عدم اجرای وثایق یا ایجاد معضل برای بانک می‌کنند و زیان‌های ناشی از به موقع پرداخت نکردن اقساط و ازطرف وام‌گیرندگان از نظر اقتصادی که مهمترین عناصر آن کارایی اقتصادی، عقلانیت، هزینه فرصت از دست رفته، هزینه فایده و هزینه مبادله مورد بررسی می‌شود. در نتیجه اگر این عناصر در بکارگیری نهاد حقوقی جدید مفقود باشند، لازم است تدبیری اندیشیده شود تا نتیجه کارآمد و عقلانی از حیث اقتصادی حاصل گردد. لذا در اینجا این پرسش قابل طرح است که برای جلوگیری از افزایش مطالبات معوق بانک‌ها نظام حقوقی حاکم بر وثایق ملکی در کشور باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد و نظام حقوقی ایران در این زمینه چه کاستی‌هایی دارد و راه جبران آنها چیست؟

واژگان کلیدی: تحلیل حقوقی، تحلیل اقتصادی، عقلانیت، کارایی، هزینه

فرصت، هزینه مبادله

^۱ نویسنده مسئول

